

Consulta a alumnat i orientacions sobre salvaguarda

En sol·licitar la participació d'alumnat en la Caixa d'eines contra la violència en línia "SI PASSA, NO PASSIS" a través de la realització d'un taller, és possible que es desencadenin situacions inesperades.

Per tal que el procés participatiu d'aquest projecte tingui les garanties suficients que assegurin la protecció de les i dels adolescents, és important analitzar els possibles riscos que pot comportar l'activitat i establir determinades mesures de protecció que mitiguin aquests riscos, sempre tenint com a guia els principis de "No fer mal" i "l'Interès superior del nen o de la nena".

1. Preparació de la consulta

La participació infantil i adolescent ha de ser transparent i informativa i s'ha de dotar els infants i els adolescents amb la suficient informació, adaptada al seu llençatge, sobre la consulta perquè decideixin si hi volen participar.

Els dies previs a la consulta s'ha d'explicar el context de l'activitat de participació que es farà. En aquest sentit, s'explicaran a l'alumnat els objectius del projecte en el qual s'emmarca el taller que faran i per què és important. Han de comprendre com es pot fer servir la informació que proporcionin.

2. Consentiment informat

La participació en la consulta ha de ser absolutament voluntària per a l'alumnat i se'ls ha d'informar a bastament de l'abast i la finalitat d'aquesta consulta. No es pot obligar cap adolescent a participar en l'activitat i la pot abandonar-la en qualsevol moment, si així ho consideren.

Abans de fer el taller, es recaptarà el consentiment informat de les i dels adolescents que participin en el projecte per a garantir-ne la participació voluntària.

3. Tractament de dades

En cas de realitzar qüestionaris als i les estudiants, la informació extreta del taller preservarà un caràcter completament anònim i confidencial.

Les dades recollides s'utilitzaran única i exclusivament de forma agregada i anònima per a la realització de l'estudi i generació d'informes de resultats.

Això no eximeix de la conveniència de sol·licitar les autoritzacions pertinents a les famílies.

4. Anàlisi de riscos

La consulta a alumnat sobre informació personal relativa a la seva protecció davant la violència pot desencadenar les situacions de risc següents:

a. Revelació d'un cas: durant la realització del taller o en els dies posteriors, podríem trobar-nos amb alguna persona que se senti empoderada per revelar un cas de violència oferint testimoniatge directe.

Mesures per aplicar per a mitigar el risc:

- » Capacitar les i els professionals que es trobin en el moment en què es desenvolupi el taller perquè sàpiguen actuar davant una revelació seguint les pautes de l'Annex I. Així mateix, és important capacitar el professorat que estigui en contacte amb l'alumnat en moments posteriors per si pogués sorgir la revelació després de la reflexió generada pel taller.
- » Disposar d'un protocol d'actuació clar davant un possible cas de violència.
- » L'equip ha de conèixer també el protocol del centre o autonòmic que s'activaria davant la sospita d'un possible cas de violència.
- » Tenir identificats recursos de consulta, assessorament, derivació, notificació i denúncia del Full de Ruta.
- » Establir canals de notificació de casos accessibles per a l'alumnat.

b. Reaccions emocionals no esperades que es generin en l'alumnat després de reflexionar sobre qüestions relacionades amb la seva protecció davant la violència quan es fa el taller.

5. Rendició de comptes

Després de finalitzar la consulta i de recopilar la informació, el procés de participació encara no ha acabat. És necessari que, quan conclogui el projecte, es faci una devolució a l'alumnat participant informant-los de quina manera s'han tingut en compte les seves opinions i per a què ha servit l'estudi realitzat.

ANNEX I: Com actuar davant una revelació

Quan la font de revelació d'un possible cas de violència és el testimoniatge de la víctima, és important evitar-ne la revictimització, és a dir, cal oferir-li una resposta que no generi més mal en l'adolescent que ha revelat el cas.

En aquest sentit, s'han de tenir en compte els punts següents:

- » La finalitat sempre és la notificació, no la recerca. No es tracta d'interrogar la víctima.
- » El testimoniatge de l'adolescent es considera com a evidència.
- » Hi ha d'haver preparació i una actitud que promogui una resposta adequada i protectora a l'adolescent.
- » Normalment, es genera un vincle de confiança entre la víctima i qui rep el relat.

REVELACIÓ PER UN/A ADOLESCENT	ACTITUD ADEQUADA	ACTITUD INADEQUADA
MOMENT I LLOC	Si no hi ha privacitat serà recomanable suggerir buscar un lloc més apartat.	Diffícil accés, poca visibilitat des de l'exterior o aïllament.
<p>COMPORTAMENT I ACTITUD:</p> <p>Una vegada que valorem que la víctima ja ha aportat la informació bàsica sobre el que li ocorre, hem d'expressar-li suport i afecte i informar-la sobre els passos següents.</p> <p>És esperable que la víctima tingui interrogants i dubtes entorn del que passarà després de la seva revelació i, probablement, ens farà preguntes per calmar la seva angoixa i incertesa. Hem de respondre de manera clara quan sapiguem fer-ho o en una actitud de sol·licitar ajuda per a les qüestions que desconeguem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Suport, atenció i calma: l'adolescent pot sentir-se vulnerable i amb dubtes. Capacitat protectora. ✓ Creure l'adolescent i que ho percebi: agrair la revelació i reafirmar-ne el valor. No jutjar. Fer que se senti orgullós/a d'haver demanat ajuda. ✓ Mai culpabilitzar l'adolescent. ✓ No modificar les explicacions sobre el que ha passar ni alterar-ne els detalls. ✓ Posar l'èmfasi en el fet que és possible una solució, sense prometre coses que no es poden complir. La fiabilitat de l'adult és part de la seguretat de l'adolescent. 	<ul style="list-style-type: none"> X Qüestionar de forma oberta el que diu la víctima. Ex. "estàs segur/a d'això?" X Preguntes excessives. Detalls o aclariments freqüents poden influir en el seu record o percepció de credibilitat. Exemple: "Què ha passat?" "Com ha passat?" "Amb qui t'està passant?" "On passa?" X Maximitzar el que ens explica o minimitzar-ho. Impliquen una valoració probablement precipitada del que ocorre. X Afirmar o prometre qüestions que no es poden o no se sap si es podran complir. X Fer servir paraules que poden causar por a partir de situacions que la víctima no havia previst (víctima, presó, denúncia, policia, detenció). X Evitar sempre la confrontació de la víctima amb la persona ofensora i especialment els "cara a cara".